

YEREL YÖNETİMLERDE İNTERNET KULLANIMI ve BULDAN BELEDİYE'Sİ ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Özlem FEDAI DENİŞ
Pamukkale Üniversitesi, İ.İ.B.F

GİRİŞ

Türkiye’de yerel yönetimlerin kamu bütünü içindeki payı 1950’li yıllardan bu yana giderek artmaktadır. 1980 ve 1990’lı yıllar boyunca hükümet politikaları, yerel yönetimlere daha fazla kaynak aktarma tercihi doğrultusunda olmuştur. Özellikle yerel yöneticilerin seçimle işbaşına gelmesi, 2000’li yıllarda da hükümetlerin bu tercihlerinde bir değişme olmayacağını göstermektedir.

Son yıllarda, e-devlet uygulamalarıyla, merkezi yönetim birimleri birçok hizmeti internet aracılığıyla yerine getirmektedir. Yerel yönetimlerin buldukları mekânlardaki gerçek ve tüzel kişilere birçok alanda hizmet sunmaları ve merkezi yönetimle sürekli iletişim içinde olmaları internetin önemini her geçen gün daha da arttırmaktadır.

I. Türkiye’de Yerel Yönetim Sisteminin Genel Yapısı

Türkiye’de yerel yönetimler belirli bir alanda, o bölgedeki topluluğun ortak ve yerel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuşlardır. Türkiye’de yerel yönetimler il özel idareleri, belediyeler ve köylerden oluşmaktadır. Ülkemizde 81 il özel idaresi, 3214 belediye, 34.600 köy bulunmaktadır.

Merkezi yönetimin taşra teşkilatı olarak yeni bir il kurulduğunda İl Özel İdaresi de fiilen kurulmaktadır. İl özel idaresi il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir.(5302 sayılı il özel idaresi kanunu). İl özel idarelerinde kararlar her ilde beş yıl için seçilmiş üyelerden oluşan il genel meclisi tarafından alınmakta, kararların yürütülmesi il özel idaresinin de başı olan il valisi tarafından gerçekleştirilmektedir.

Köyler, yasal olarak; nüfusu 2000 den aşağı(Köy Kanunu), halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişiliğidir. (1982 Anayasası). Köylerde yapılan kamu hizmetlerinin çoğunun merkezi yönetim kurum ve kuruluşları aracılığıyla yapıldığı görülmektedir.

Belediyeler, kent halkının çeşitlenen ihtiyaçlarını karşılamaya hedefleyen, etkin ve verimli bir kent yönetim anlayışını hedefleyen, Bilişim teknolojilerinin yönetim teknikleriyle birlikte kullanılmasını hedefleyen, yönetimler olmaya çalışmaktadırlar”(e-belediye raporu) Belediyelerde kararlar her ilde beş yıl için seçilmiş üyelerden oluşan belediye meclisi tarafından alınmakta, kararların yürütülmesi ise belediye başkanı tarafından gerçekleştirilmektedir.”

Yerel yönetim sistemleri içinde görev alanlarına giren hizmetler itibariyle ön plana çıkan belediyelerdir. Bu nedenle belediyeler için internet diğer yerel yönetim birimlerinden çok daha fazla önem arz etmektedir. Telekomünikasyon Kurumunun yapmış olduğu bir araştırmaya göre 2011 yılında Türkiye’de internet kullanıcısı sayısının 13 milyon olacağı tahmin edilmiştir. Bu da gösteriyor ki önümüzdeki yıllarda yerel yönetimler için internet daha da önemli hale gelecektir.

Belediyelerin köy özel idareleri ve köylere nazaran daha ağırlıklı yer işgal etmesi nedeniyle, bu çalışmada belediyelerin internet uygulamaları ortaya koyulacaktır.

2. Belediyelerde Bilişim Uygulama Süreçleri ve Mevcut Durum

Belediyelerde, diğer herhangi bir örgütte olduğu gibi, süreç beş aşamalı ilerlemektedir.¹

1. Bilgisayarlaşma
2. Otomasyon
3. İnternet kullanıcılığı
4. Web site kurma
5. Kent Bilgi Sistemine geçiş

Bilgisayarlaşma. Toplam 3214 belediyeye ait veriler üzerinde yapılan çalışmaya göre, Türkiye’de 2767 belediye (%86) bilgisayara sahiptir.

Otomasyon düzeyi. Belediyelerin %38’i otomasyona sahip olduğunu belirtmektedir. Bu sayı, bilgisayarı olan belediyeler toplamı içinde değerlendirilirse, otomasyon oranı %44’dür.

İnternet kullanımı. Ülke genelinde tüm belediyelerinden alınan bilgiler çerçevesinde; (2362 belediyenin yanıtladığı ve 852 belediyenin yanıtlamadığı) %75’i internet bağlantısı yapmış, internete erişim sağlamış durumdadır. Bilgisayara sahip belediyeler arasında bu oran %74 düzeyindedir. 2001 yılında YEREL BİLGİ projesi kapsamında elde edilen bilgiler kapsamında; belediyelerin %15’inin internet bağlantısı sağlanmış iken, bugün bu oran %75 olmuştur. İnternete erişimin hemen hemen tümü "dial-up" sağlanmıştır.

¹ Yerel Bilgi Projesinden elde edilen bilgiler.

Web site kurmak. Bir web siteye sahip olan belediye sayısı, kesin olarak saptanamamış olmakla birlikte, 390'a yakındır. Toplam belediyeler içinde %12'nin altında kalan bu kesimin büyük bölümü sistemde "bld.gov.tr" uzantısı ile yer almaktadır.

Kent Bilgi Sistemine geçiş, belediyeler için, kent bilgi sistemi tabanında yükselmek olarak adlandırılabilir. Belediyeler, kent bilgi sistemine taşınma konusunda henüz araştırma aşamasındadır.

3.Belediyelerde İnternet Kullanımıyla İlgili Veriler

Ülkemizde 3214 belediye bulunmaktadır. Bu sayının dağılımı;16 Büyük şehir belediyesi, 58 büyük şehre bağlı ilçe belediyesi, 31 büyük şehre bağlı belde belediyesi, 65 il belediyesi, 792 ilçe belediyesi, 2252 belde belediyesi şeklindedir.²

Türkiye'deki belediyelerin bilişim düzeyine ilişkin bazı veriler aşağıda verilmiştir;

- Türkiye'de belediyelerin %86'sı bilgisayara sahiptir.
- Ülke genelinde belediyelerin %75'i internet erişimine sahiptir.
- Belediyelerin %38'i otomasyon amaçlı yazılım paketi kullanmaktadır.
- Bilgi işlem birimi olan belediye oranı %15'dir.
- Yerel bilgisayar ağı olan belediye oranı %45'dir.
- Belediyelerin %63'ü, bilgisayarı olan belediyelerin ise %73'ü, bir özel şirketten hizmet desteği almaktadır. Piyasadan yüksek oranda hizmet alımı yapılmakta, ancak bu alımlar belediyelerde otomasyon düzeyini yakalama anlamına gelmemektedir.
- Piyasada toplam yaklaşık olarak 200 şirket etkinlik göstermektedir. Şirketlerden en büyük ilk 10'u, bir şirketten destek alan belediyeler toplamının % 72'sine hizmet vermektedir.
- Bilgisayara sahip olan belediyeler bütününde otomasyon %44, internet kullanımı %74, yazılım/donanım için firma desteği alma %72'dir.
- Belediyelerin iş ve işlemlerde bilgisayar kullanım oranı ise:
 - o Muhasebe : %70
 - o Bütçe sistemi : %67
 - o Personel : %54
 - o Hizmet Yönetimi (Su, katı atık vb.) : %43
 - o İmar Yönetimi : %12

² Yerel Bilgi Projesinden elde edilen bilgiler.

4.Buldan Belediyesi

Kullanıcılar www.buldan.bel.tr adresinden internet sitesine bağlanabilirler. Site'den belediye'ye ait güncel haberlere, duyurulara, belediye birimlerine, mahalle muhtarlıklarına, faaliyetlere, ilçeye ilgili tanıtım bilgilerine ulaşabilirler. Ayrıca ilçe haritasına, hayırseverler ve meclis üyeleri hakkındaki bilgilere, meclis kararlarına ve halk kılavuzu sayesinde belediyenin görev alanına giren bazı faaliyetlere ve Buldan Belediye Başkanı Temel Başbuğ hakkında bilgiye sahibi olabilirler.

Belediyeye e-mail ve telefon aracılığıyla ulaşılabilmesi için gerekli bilgiler siteye dahil edilmiştir.

Buldan Belediyesinin bilişim sürecini mevcut durumla karşılaştırdığımızda ise; belediyenin 28 adet bilgisayar bulunmaktadır. Otomasyona geçmiştir. İnternet bağlantısı sağlanmış ve internet erişimi uygulamaya geçirilmiştir. Bir web sitesine sahiptir. Kent bilgi sistemine taşınma konusunda ise diğer belediyeler gibi Buldan Belediyesi de henüz araştırma seviyesindedir.

Personel bilgileri, proje takibi, bütçe sistemi, muhasebe işlemleri, araç takibi, otobüs işletmesi, stok yönetimi, imar yönetimi, hizmet yönetimi, bilgisayar ortamında tutulmaktadır.

SONUÇ

Vatandaşlar hem devletin hem de yerel yönetimlerin yönetim anlayışını ve hizmet standartlarını sorgulamaktadır. Yerel yönetimlerin sunduğu hizmetlerin daha hızlı, sürekli, kolay erişilebilir, ve daha az maliyetli olmasını talep etmektedirler. Özellikle son zamanlarda internet kullanıcı sayısının artması, yerel yönetimlerin sunduğu birçok hizmetin internet aracılığıyla sunulmasını gerektirmektedir.

Belediyelerin web sayfaları belde de yaşayanlar için yaşadıkları ortamı ve yönetimi tanımayı sağladığı için, belde de yaşamayanlar için ise orası hakkında ilk bilgi alabilecekleri kaynak olduğu için bu iş basite alınmamalıdır.

Ülkemizde pek çok belediye bilgisayarlaşmayı sağlamış ve internet teknolojisini kullanmaktadır. Kurmuş oldukları web sayfaları aracılığı ile yerel halkla iletişim kurmakta, kullanıcıları bilgilendirmektedir.

Belediyelerin otomasyon düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Bu noktada yerel yönetimlerin bilişim dünyasında ki değişimi yakından takip etmesi gerekmektedir. Ancak teknolojik yatırımlar belediyelerin merkezi yönetimden yardım almadan yapabileceği faaliyetler olarak görülmemelidir. Belediyelerin teknolojik açıdan gerekli altyapı, ekipman ve uzman ile desteklenmesi merkezi yönetim tarafında mutlaka sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- 1- Türkiye Bilişim Derneği, II. Türkiye Bilişim Şurası,e-Belediye Raporu
- 2 - TÜSİAD, e-Devlet ve e-Belediye Raporu, Yayın No: T/2001-06/301
- 3- e-dönüşüm Türkiye KDEP-2004 7 Numaralı Eylem Raporu, İnternet veri merkezi uygulamalarının ekonomisi ve yapılabilirliği.
- 4- <http://www.buldan.bld.tr>
- 5- Yerel Bilgi Projesi Bilgisayar Altyapı Anket Çalışması Sonuçları, YYAEM Ankara, 20 Ekim 2001.
- 6- www.yerelnet.org.tr
- 7- Birgül Ayman GÜLER, Doç. Dr. TODAİE Öğretim Üyesi, Yerel Yönetimler Araştırma ve Eğitim Merkezi (YYAEM) Müdürü. Dr. Argun Akdoğan ve Hakan Oktay'ın doğrudan katkıları ile "Türkiye'yi İnternete Taşımak Konferansı"nda sunulmak üzere hazırlanmış bildiri. 2 Kasım 2001, İstanbul
- 8- www.yerelbilgi.gov.tr
- 9- www.edevlet.net/raporveyeyayinlar/TUSIAD e-Turkiye.pdf